

Kvinner som mishandler menn

Sosionom Per Kristian Dotterud intervjuet av Gudrun Vinsrygg

Nyere forskning viser at kvinner faktisk er mer voldelige mot partneren sin enn menn, og at mange menn lar være å ta igjen. De fleste menn som blir mishandlet forteller det ikke til noen – kvinners vold er et fortiet og tabubelagt samfunnsproblem som er mye større enn vi liker å tro.

Omfanget av partnervold i vårt land er ikke kjent, men det meste av forskningen som er gjort på dette området handler om menn som mishandler kvinner. At også menn utsettes for partnervold, er et faktum det har vært mye vanskeligere å få gjennomslag for. Den enkleste måten å forklare vold på, er å si at vold er enhver bruk av fysisk makt for å skade andre. Men de fleste voldsforskere har en mye videre definisjon som omfatter både fysisk vold (slag, spark), seksuell vold (overgrep, krenkelser), materiell vold (smelle med dører, kaste gjenstander), psykisk vold (ydmyke, true), latent vold (spille på redsel for ny vold) og motvold (når den svake parten tar igjen).

- Teoretisk defineres vold veldig vidt, sier Per Kristian Dotterud, sosionom og daglig leder for Reform-ressurssenter for menn i Oslo. – Likevel opplever vi hele tiden at de fleste som snakker om vold, mener fysisk mishandling.

Kvinner er mest voldelige

- Hvem er det som mishandler hvem?

- De fleste forskningsrapporter om fysisk og psykisk vold, både fra helse- og sosialvesenet, og ikke minst fra krisesenterbevegelsen, handler om menns vold mot kvinner. Men også kvinner mishandler sine mannlige partnere – og her er det nok store mørketall. Men det finnes en del undersøkelser. I 1975 ble dokumentasjon for at menn utsettes for partnervold skaffet til veie i en stor amerikansk spørreundersøkelse. Her viste det seg at litt flere menn enn kvinner oppgav at partneren hadde brukt fysisk vold mot dem. Også litt flere kvinner enn menn i undersøkelsen svarte at de hadde utøvd slik vold. Senere har flere titalls studier, de fleste fra Amerika, avdekket lignende resultater.

En norsk undersøkelse fra NTNU i Trondheim, stadfester bildet av kvinner som mer aggressive og voldelige enn menn. Her kom det også frem at når bare en part i forholdet er voldelig, er det dobbelt så ofte kvinner som slår.

Furter og kjefter

- Hva er forskjellene mellom kvinners og menns mishandling?

- Kvinners mishandling har større omfang enn menns når det gjelder de mildeste formene for vold: furting, nekter å snakke, kjefting og brøling, ydmyking og utskjelling, trosse partneren, marsjere ut, si at partneren er stygg eller dum osv. Men i Trondheimsundersøkelsen oppgav også en av fire kvinner at de gikk til fysiske angrep på partneren, mens bare en av fem menn rapporterte om det

samme. Å dytte, gripe hardt tak i, fike til, sparke og lugge var blant de håndgripeligheter kvinner fortalte at de oftest utøvde. Den grovste volden (seksualisert vold og mishandling som er så alvorlig at man må søke legehjelp i etterkant) er det imidlertid menn som står for. Mens når det gjelder psykisk vold og trusler er kjønne ganske likestilte.

Makt og avmakt

- Hvorfor mishandler kvinner sine menn?

- I en nyere amerikansk studie svarte kvinnelige universitetsstudenter som oppgav å ha angrepet partneren sin fysisk, at det var følelsen av å bli oversett og opplevelsen av følelsesmessig avstand fra partnerens side, som oftest hadde utløst aggresjonen.

Jeg tror de fleste kvinner i parforhold har større forventninger og krav til forholdet enn menn. Mye tyder også på at de gir uttrykk for et videre spekter av følelser og at de søker mer bekreftelse enn mennene, sier Per Kristian Dotterud.

Han mener ellers at mishandling er uttrykk for både makt og avmakt.

- Menn mishandler gjerne for å understreke makten de har, de er fysisk overlegne og i det ligger makten til å skade den andre, eller true med å gjøre det. Men jeg tror like mye, og kanskje mer, er mishandling uttrykk for avmakt: man greier ikke å løse konflikter på annen måte enten fordi fortvilelsen og den psykiske smerten er så stor, fordi ord ikke strekker til, eller fordi man ikke klarer å tøyle sitt temperament.

- Har noen kvinner mer anlegg for vold enn andre?

- Undersøkelser har vist at det er større hyppighet av vold der en eller begge i et parforhold har psykososiale problemer (lite penger, psykiatriske diagnoser, er antisosiale, har rusproblemer osv). Oppdragelsen spiller også en stor rolle. Vold avler vold; har hun vokst opp med familievold har hun lært at dette er en måte å oppføre seg på, og å løse konflikter på – det er velkjent at man repeterer atferd man er vant til. Heldigvis tar mange veldig oppgjør med volden de selv har sett eller vært utsatt for, og bestemmer at dette ikke skal skje i deres familie. I motsetning til hva mange tror, er det heldigvis mye mindre vold, og toleranse for vold, i samfunnet vårt nå enn tidligere.

Kvinnens vold er tabu

Men fortsatt er det slik at vold mellom menn er en legitim måte å løse konflikter på i visse situasjoner, det ser vi når det gjelder konflikter mellom nasjoner. Derimot er det ikke legitimt for menn å slå kvinner.

Når det gjelder kvinnens vold mot menn, er det enda mindre legitimt, mishandling regnes som svært ukvinnelig. At det faktisk skjer, feies i stor grad under teppet, noe media er med på med sin fokusering på menns vold mot kvinner. At menn er utsatt for mishandling fra kvinner bryter så totalt med mannsrollen. Det er ikke mange menn som våger å fortelle det til noen, for da møtes de med holdningen: Hva er galt med deg som lar deg slå av en kvinne? Derfor er det kanskje enda mer skyld og skam forbundet med å bli mishandlet av en kvinne enn av en mann.

Noen av de mennene som blir mishandlet ringer Reform – ressurscenter for menn. Som regel har de svært vanskelig for å fortelle sine historier, og de er redde for å dramatisere. Ofte sitter det langt inne å få sagt at de utsettes for trusler, trakassering, mobbing og psykisk så vel som fysisk vold i et forhold.

- I det siste er det også kommet stadig flere henvendelser fra menn som er gift

med utenlandske kvinner, spesielt østeuropeiske, forteller Per Kristian Dotterud. – I mediene fokuseres det stadig på hvor vanskelig mange av disse kvinnene får det med norske menn, og om alt det forferdelige de opplever. Men her møter vi den andre siden; de litt eldre mennene som ikke har vært gift tidligere og som lett kommer i en offerposisjon der de blir utnyttet, trakassert og mobbet. Mange av dem forteller også at kvinnen de har giftet seg med er voldelig.

Søk hjelp!

- Hva bør man gjøre om man er utsatt for mishandling?

- Vold er uakseptabelt uansett, så søk hjelp - å tie og tabuisere hjelper ingen.

Ta kontakt med et familiekontor, en familierapigruppe, en psykolog, snakk med gode venner eller ring Reform – ressurscenter for menn (tlf 22340950).

- Menn kjenner enda mindre til hjelpen de kan få i slike situasjoner enn det kvinner gjør, tror Per Kristian Dotterud som mener at begge parter trenger hjelp og støtte.

- Når kvinnen mishandler må hun ta ansvaret for det. Fordi vold ofte er ett uttrykk for fortvilelse og avmakt, trenger hun å få styrket sin selvfølelse på andre områder slik at det blir lettere å endre atferd. Mange later til å tro at om man slår en gang, så er dette et mønster som ikke kan endres, men slik er det heldigvis ikke – verken for kvinner eller for menn. Den som blir mishandlet, trenger noen å snakke med, og han behøver også hjelp til å tenke gjennom om det kan være noe med måten han kommuniserer på som gjør at han blir slått, slik at han kan endre på det.

Når jeg mistenker vold

- Hva kan jeg som venn, kollega eller nabo gjøre om jeg mistenker at et mann er utsatt for mishandling? Og hvilke tegn skal jeg se etter?

- Tegn som kan indikere vold er fysiske skader, tilbaketrekning og antydninger om mulig vold. Ved slike tegn kan det være naturlig å vise nysgjerrighet og tilkjennegi at en bryr seg. Det kan falle naturlig å stille spørsmål om synlige skader og oppfølgingsspørsmål etter vage utsagn. På den måten gir du vedkommende muligheten til å snakke om det hvis han ønsker det – eller til å si: Jeg vil ikke snakke om det, og jeg ønsker ikke at du skal gjøre noe med dette. Dette er et vanskelig tema med mange motstridende følelser og hensyn. Med mindre situasjonen oppleves som dramatisk inntil det livstruende, mener jeg at de som er utsatt for vold selv skal styre prosessen ut av en voldssituasjon – enten de ønsker å gjøre det innenfor rammen av forholdet, eller ved å avvike forholdet. Når du viser at du bryr deg, vil den som er utsatt kanskje spørre om hjelp en dag.

Relaterte intervjuer/artikler:

- [Kvinner og psykiske problemer](#)
- [Voldelige jenter](#)

Publisert: 03.12.04

@ Send artikkelen/intervjuet til en venn...

Din venns e-post:

Ditt navn:

[Åndsverkloven](#): Alt innhold på dette nettstedet er beskyttet i henhold til [Åndsverklovens bestemmelser](#).

[Boktilbud](#): Mange av Helsenytt-intervjuene er samlet i rikt illustrerte bøker. [[Les mer om boktilbudet](#)]

Støtt dette nettstedet - ring givertelefonen

Hvis du gir en frivillig gave på kr.100 ved å ringe givertelefonen vår, hjelper du oss slik at vi kan legge ut flere intervjuer med landets fremste leger, psykologer og ernæringsfysiologer. Nettstedet Helsenytt.no drives av Nasjonalforeningen for folkehelsen - den landsomfattende humanitære organisasjonen som finansierer omfattende forsknings- og helsefremmende tiltak ved hjelp av innsamlede midler. Takk til alle som verdsetter vårt arbeid og hjelper nettstedet videre ved å ringe givertelefonen! [[Les mer](#)]

Givertelefon: 82043009

Bruk fasttelefonen eller mobilen din. Da overføres **kr. 100** automatisk til vår gavekonto. Beløpet belastes din telefonregning.

 Google Helsenytt.no